

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 428/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen jäteveden ohijuoksutuksista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Tiina Elon / vihr. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 428/2025 vp:

Katsooko hallitus, että jätevesien ohijuoksutuksen edellytyksistä olisi syytä säätää nykyistä tiukemmin, jotta ohijuoksutukset saataisiin hallintaan, ja

millä muilla keinoin hallitus voi rajoittaa jäteveden ohijuoksutuksia vesistöihin?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Yhdyskuntajätevesien ohijuoksutukset sisältyvät jätevedenpuhdistamoiden ympäristölupien lupamääräyksiin. Käsiteltyjen jätevesien vesistö päästöjen on täytettävä ympäristöluvan lupamääräyksissä asetettu puhdistusteho, johon lasketaan mukaan mahdollisten jätevedenpuhdistamolla tehtävien ohijuoksutusten tai viemäriverkostossa tapahtuvien ylivuotojen lisäämä kuormitus. Nämä ohitukset, ylivuodot ja muut poikkeustilanteet ovat häiriötilanteita, jotka vesihuoltolaitosten tulee kirjata ja raportoida valvovalle viranomaiselle. Häiriötilanteiden aiheuttaman kuormituksen täytyy pysyä jätevedenpuhdistamolle myönnetyn ympäristöluvan rajoissa.

Käsitlemättömän tai osittain käsitellyn jäteveden purkautuminen ympäristöön aiheutuu useimmiten liiallisista vesimääristä joko viemäriverkoston pumppaamoilla tai jätevedenpuhdistamoilla. Rankkasateet ja sulamisvedet ovat yleisimpiä jäteveden ohijuoksutusten tai ylivuotojen aiheuttajia. Myös häiriö- tai poikkeustilanteet kuten sähkökatkot, laiterikot, viemärin tukkeutumiset tai jätevedenpuhdistuksen prosessihäiriöt voivat aiheuttaa käsitlemättömän tai osittain käsitellyn jäteveden päätymistä vesistöön.

Viemäriverkoston huono kunto vaikuttaa merkittävästi siihen, että viemäriverkostoon kuulumatonta sade- ja sulamisvesiä pääsee kulkeutumaan viemäriin. Lisäksi ilmastonmuutos lisää entistään sademääriä, ja näin ollen jätevesien satunnaispäästöjen määrän on ennustettu kasvavan.

Uutta sääntelyä viemäriylivuotojen ehkäisyyn tulee uuden yhdyskuntajätevesidirektiivin kansallisen täytäntöönpanon myötä 31.7.2027 mennessä. Direktiivi edellyttää vesihuoltolaitoksia ja

kuntia laatimaan kokonaisvaltaisia yhdyskuntajätevesien hallintasuunnitelmia, joissa tarkastellaan viemärylivuodoista ja hulevesistä aiheutuvaa kuormitusta ja niiden hallintakeinoja. Direktiivin täytäntöönpanon myötä myös jätevedenpuhdistamoille ympäristöluvissa annettavat lupamääräykset ja puhdistusvaatimukset tulevat todennäköisesti kiristymään, minkä seurauksena puhdistamoiden tulee kehittää toimintaansa. Tiukempien puhdistusvaatimusten saavuttaminen edellyttää käytännössä ohjuoksutusten parempaa hallintaa.

Myös vesihuoltolain 1.1.2026 voimaan tulevat muutokset (1087/2025) edistävät jätevesien parempaa hallintaa. Vesihuoltolaissa edellytetään jatkossa vesihuoltolaitoksia laatimaan omaisuudenhallintasuunnitelmia, joilla edistetään vesihuollon korjausvelan suunnitelmallista hallintaa. Omaisuudenhallintasuunnitelmat edistävät viemäriverkostojen korjaamista, millä saadaan vähennettyä sade- ja sulamisvesien päätymistä viemäriin, ja siten vähennettyä myös jätevesien ohjuoksutuksia. Omaisuudenhallintasuunnitelmissa edellytetään myös vesihuolto-omaisuuden suunnitelmallista kunnossapitoa, millä voidaan vähentää laiterikkojen aiheuttamia ohjuoksutuksia.

Helsingissä 22.12.2025

Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala

VN/36452/2025-YM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: